

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/84276,13-grudnia-zaplonelo-symboliczne-Swiatlo-Wolnosci.html>
2022-12-02, 21:56

13 grudnia zapłonęło symboliczne Światło Wolności

Dla upamiętnienia tragicznych wydarzeń sprzed 38 lat w oknach polskich domów zapłonęły świece. Internauci zapalili wirtualne Światło Wolności. W całym kraju Instytut przygotował działania upamiętniające i edukacyjne.

ZAPAL ŚWIATŁO WOLNOŚCI

Nad kolejną edycją akcji społeczno-edukacyjnej „Ofiarom stanu wojennego. Zapal Światło Wolności” – podobne jak w ubiegłych latach – honorowy patronat objął Prezydent RP, Andrzej Duda. Akcja prowadzona przez Instytut Pamięci Narodowej ma na celu upamiętnienie wszystkich tych, którzy stracili życie lub w inny sposób ucierpieli w wyniku wprowadzonego 13 grudnia 1981 roku stanu wojennego.

Patronat Narodowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy w Stulecie Odzyskania Niepodległości

O zapalenie 13 grudnia świec – symbolicznych świateł pamięci – w urzędach i budynkach użyteczności publicznej zaapelował w liście do władz państwowych i samorządowych prezes IPN dr Jarosław Szarek.

Zainicjowana przez Instytut Pamięci Narodowej kilka lat temu akcja społeczna „Ofiarom stanu wojennego. Zapal Światło Wolności” nawiązuje do gestu, jakim na początku lat osiemdziesiątych Polacy, ale też inni mieszkańcy Wolnego Świata wyrażali sprzeciw wobec brutalnej polityki władz PRL. Aby dać wyraz solidarności z tysiącami internowanych i ich rodzinami, w oknach stawiano symboliczne świeczki. Do podobnego gestu jedności z żyjącymi w rzeczywistości stanu wojennego w odezwie do narodu wzywał wtedy Amerykanów prezydent Ronald Reagan. – *Tegoroczne Święta Bożego Narodzenia przynoszą dzielnemu narodowi polskiemu niewiele radości. Polacy zostali zdradzeni przez własny rząd. Ci, którzy nimi rządzą, oraz ich totalitarni sojusznicy obawiają się wolności, którą Polacy tak bardzo umiłowali. Na pierwsze przejawy wolności rządzący odpowiedzieli brutalną siłą, zabójstwami, masowymi aresztowaniami i utworzeniem obozów internowania* – mówił do nich w bożonarodzeniowym orędziu. Świece zapalane w oknach amerykańskich domów miały symbolicznie wołać o sprawiedliwość i być aktem protestu – *We wcześniejszych latach XX wieku za sprawą panoszącego się zła pojawiła się groźba, że światła całego świata zgasną. Niech płomień milionów świec w amerykańskich domach będzie świadectwem, że światła wolności nie uda się zgasić* – mówił Prezydent.

W akcie solidarności z cierpiącymi rodakami Jana Paweł II nakazał, by także w oknie Pałacu Apostolskiego w Watykanie pojawiło się symboliczne światełko. Ojciec święty przez cały czas trwania stanu wojennego bacznie przyglądał się sytuacji w Polsce, wspierał działającą w podziemiu opozycję a na polu dyplomatycznym zabiegał o niezaognianie konfliktu i unikanie ofiar.

13 grudnia 2019 r., o godz. 19.00, na pl. Piłsudskiego w Warszawie ks. infułat Jan Sikorski poprowadził wspólną modlitwę w intencji ofiar stanu wojennego. Po modlitwie został ułożony krzyż ze zniczy, który upamiętnił ofiary stanu wojennego. Ksiądz Sikorski pod koniec 1981 r. został oddelegowany do duszpasterstwa wśród internowanych w więzieniu na warszawskiej

Białołęce. Po śmierci ks. Jerzego Popiełuszki prowadził Msze św. za Ojczyznę w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu. Został też honorowym kapelanem „Solidarności” regionu Mazowsze.

[O godz. 19.30 „Światło Wolności” na placu Piłsudskiego zapalili Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda oraz Prezes Instytutu Pamięci Narodowej Jarosław Szarek.](#)

Stan wojenny był nie tylko czasem pogwałcenia Narodu, ale i okresem mobilizacji religijno-patriotycznej. Setki, a nawet tysiące wiernych gromadziło się na Mszach św. za Ojczyznę, za internowanych, więzionych czy też na Mszach św. odprawianych z okazji różnych rocznic narodowych. W pobliżu kościołów pojawiały się znicze, znaki Polski Walczącej oraz krzyże układane z kwiatów lub zniczy. Kwietne krzyże stały się jedną z form sprzeciwu wobec stanu wojennego. Zwyczaj ten wywodzi się prawdopodobnie z miejsca, w którym stał papieski ołtarz z pielgrzymki w 1979 roku na warszawskim placu Zwycięstwa (obecnie pl. Piłsudskiego). Pierwszy krzyż z kwiatów i zniczy pojawił się tam w połowie kwietnia 1982. 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie od układania krzyża rozpoczęła się manifestacja, w czasie której Milicja Obywatelska zabiła 3 osoby.

Układanie krzyży z kwiatów czy ze zniczy trwało do 1989 roku. Teraz można spotkać je na cmentarzach, mają upamiętnić tych, którzy walczyli za ojczyznę, a nie mają grobu.

Wydarzenia przygotowane przez IPN na 38. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego

CENTRALA

[12-19 grudnia, Warszawa](#) - wystawa „Czas apokalipsy. Stan wojenny 1981-1983” na placu Piłsudskiego

[12/13 grudnia, Warszawa](#) - spotkanie na Rakowieckiej w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego

[13 grudnia, Warszawa](#) - wręczenie Krzyży Wolności i Solidarności zasłużonym działaczom opozycji antykomunistycznej z lat 1956-1989

[13-14 grudnia](#) - akcja „Zapał Światło Wolności” w Stanach Zjednoczonych

[13 grudnia](#) - premiera spektaklu Teatru Telewizji „Werdykt” (TVP1, godz. 21.30)

W ramach działań edukacyjnych związanych z rocznicą stanu wojennego, adresowanych do szkół i ośrodków, kultury Biuro Edukacji Narodowej IPN przygotowało [Wirtualną Paczkę Historyczną](#), której znajdują się materiały do pobrania i samodzielnego wydrukowania.

ODDZIAŁ IPN W BIAŁYMSTOKU

[10 grudnia, Białystok](#) – w siedzibie białostockiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej prezes IPN dr Jarosław Szarek wręczył działaczom opozycji antykomunistycznej Krzyże Wolności i Solidarności

[13 grudnia, Białystok](#) – koncert upamiętniający 38. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego, zorganizowany przez białostocki oddział Instytutu Pamięci Narodowej oraz Zarząd Regionu Podlaskiego NSZZ Solidarność

DELEGATURA IPN W OLSZTYNIE

[13 grudnia, Olsztyn](#) – akcja „Zapal światło wolności”

ODDZIAŁ IPN W GDAŃSKU

[11 grudnia - 18 grudnia, Gdańsk-Wrzeszcz](#), plac przed Radiem Gdańsk – wystawa IPN „586 dni stanu wojennego”.

12 grudnia, Gdańsk – w siedzibie Radia Gdańsk (studio koncertowe im. Janusza Hajduna, al. Grunwaldzka 18) o godz. 19.00 odbyło się spotkanie upamiętniające ofiary stanu wojennego w latach 1981-1983 pt. „Grudzień 1981. Pamiętamy!”. W programie m.in. koncert Bartosza Kurowskiego, premiera płyty. Partnerem wydarzenia jest IPN Gdańsk.

[13 grudnia](#) – Akcja społeczna IPN Gdańsk „Zapal Światło Wolności”

[13 grudnia](#) – pracownicy OBEN i OBUWiM IPN Gdańsk złożyli kwiaty i zapalili znicze na grobach ofiar stanu wojennego

13 grudnia, Gdańsk – [na placu Solidarności o godz. 12.00 złożono kwiaty i zapalono znicze pod tablicą upamiętniającą ofiary stanu wojennego na Wybrzeżu: Antoniego Browarczyka, Piotra Sadowskiego, Wacława Kamińskiego, Jana Samsonowicza.](#) W wydarzeniu uczestniczyła delegacja IPN Gdańsk. Uroczystości towarzyszyła [wystawa IPN „Ofiary stanu wojennego”.](#)

16 grudnia, Gdańsk – Sala BHP, godz. 13.00 – [wręczenie odznaczeń państwowych Krzyży Wolności i Solidarności przez prezesa IPN dr. Jarosława Szarka](#)

[16 grudnia, Gdańsk](#) – Cmentarz Łostowiki, delegacja IPN na czele z prezesem [dr. Jarosławem Szarkiem](#) złożyła kwiaty i zapaliła znicz pod odnowionym przez Instytut Pamięci Narodowej grobem Antoniego Browarczyka, jednej z pierwszych i najmłodszych ofiar stanu wojennego w Polsce

IPN Gdańsk jest partnerem wielu wydarzeń organizowanych w ramach obchodów Zarządu Regionu Gdańskiego NSZZ „S”. Dokładny program [tutaj](#).

ODDZIAŁ IPN W KATOWICACH

[12 grudnia, Piekary Śląskie](#) – uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej górników KWK „Andaluzja”, którzy strajkowali na terenie kopalni w grudniu 1981 r.

[12 i 13 grudnia, Bielsko-Biała, godz. 10.00](#) – „Stan wojenny na Podbeskidziu” – spotkania w Klubach Seniora Caritas w Bielsku-Białej (ul. Krausa 40 i Wyspiańskiego 33), prowadzenie: Artur Kasprzykowski

[13 grudnia, Bielsko-Biała, godz. 13.00](#) – złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą osoby represjonowane w stanie wojennym (kościół pw. Opatrzności Bożej)

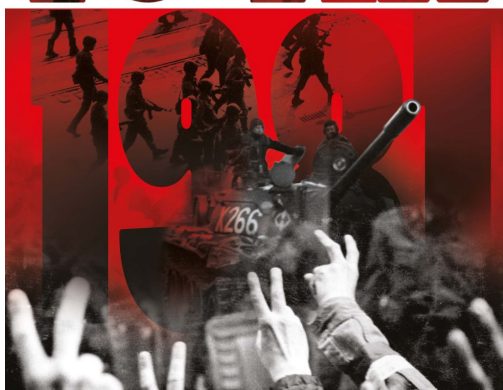
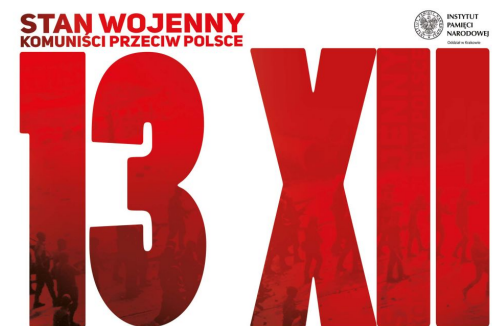
[13 grudnia, Bielsko-Biała, godz. 18.00](#) – Msza św. w intencji Ojczyzny i „Solidarności” (kościół pw. Trójcy Przenajświętszej)

13 grudnia – szkolne eliminacje [X Podbeskidzkiego Konkursu Historycznego „Solidarni”](#) (16 szkół średnich Bielska-Białej, Cieszyna, Czechowic-Dziedzic, Kóz i Żywca).

[14 grudnia, Bielsko-Biała](#) – Gra Miejska „Tropami Solidarności”, współorganizowana przez katowicki oddział IPN

[16 grudnia, Katowice](#) – 38. rocznica pacyfikacji kopalni „Wujek”

ODDZIAŁ IPN W KRAKOWIE

[12 grudnia, Wadowice](#) – gra miejska „Orła wrona nie pokona”

[13 grudnia, Kraków](#) – uroczystości upamiętniające ofiary komunistycznego reżimu odbyły się wieczorem w katedrze na Wawelu oraz pod Krzyżem Katyńskim na pl. o. Adama Studzińskiego

[38. rocznica wprowadzenia stanu wojennego - dodatek historyczny IPN do „Gazety Polskiej”](#)

DELEGATURA IPN W KIELCACH

[12 grudnia, Kielce](#) – spotkanie poświęcone kobietom internowanym w stanie wojennym

[12 grudnia, Kielce](#) – Przegląd „Historia w filmie”. Projekcja „Stanu strachu”

[12 grudnia, Kielce](#) – szkolne spotkanie dla upamiętnienia 38. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego

[12 grudnia, Zagnańsk \(woj. świętokrzyskie\)](#) – wykład Marka Jończyka z Biura Edukacji Narodowej Delegatury IPN w Kielcach poświęcony wprowadzeniu stanu wojennego i osobom internowanym na Kielecczyźnie

[13 grudnia, Kielce](#) – 38. rocznica wprowadzenia stanu wojennego

[17 grudnia, Kielce](#) – projekcja filmu „Sprawa Emila B.”

ODDZIAŁ IPN W LUBLINIE

10 grudnia, Lublin – lekcja o stanie wojennym dla młodzieży (siedziba Oddziału IPN w Lublinie)

[12 grudnia, Lublin](#) – „Satyra stanu wojennego” – uczniowie pokazali swoje prace

13 grudnia, Puławy, 9.00 – rekonstrukcja historyczna przed bramą Zakładów Azotowych Puławy S.A – złożenie kwiatów przed pomnikiem

13 grudnia, Lublin, 16.00 – ustawienie zniczy na Placu Litewskim

13 grudnia, Lublin, 16.30 – Koncert Pieśni Niepokornej – młodzież w hołdzie osobom internowanym i represjonowanym w stanie wojennym (Kościół Pobrygidkowski, ul. Narutowicza 6)

13 grudnia, Lublin, 18.00 – Msza święta w intencji Ojczyzny i za wszystkie Ofiary stanu wojennego (Kościół Pobrygidkowski). Po Mszy św. przemarsz pod Światło Pamięci Ofiar Komunizmu i pomnik patrona NSZZ „Solidarność”, bł. ks. Jerzego Popiełuszki oraz złożenie kwiatów

13 grudnia, Lublin, 19.30 – akcja IPN: Zapal Światło Wolności. Na budynkach w Lublinie, Radomiu i Chełmie została wyświetlona grafika zachęcająca do wzięcia

udziału w akcji

[13 grudnia – dodatek IPN *Bezprawie stanu wojennego* do „Naszego Dziennika”](#)

ODDZIAŁ IPN W ŁODZI

10 grudnia, Skierniewice – warsztaty dla nauczycieli „Od grudnia '70 do grudnia '81” prowadzone przez Grzegorza Nawrota (OBEN IPN w Łodzi) oraz wykład dra Jana Olaszka (BBH IPN) pt. *II obieg wydawniczy w PRL*

[12 grudnia, Łódź – prezentacja trzeciego tomu „Encyklopedii Solidarności”](#)

ODDZIAŁ IPN W POZNANIU

[11 grudnia, Poznań – promocja III tomu „Encyklopedii Solidarności”](#)

17 grudnia, Turek – wykład Agnieszki Kołodziejkiej z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu „Stan wojenny w Polsce”, warsztaty dla młodzieży dotyczące tzw. jesieni ludów z wykorzystaniem fotografii reporterskich Jana Kołodziejkiego wykonanych w 1989 roku na ulicach Poznania i Bukaresztu (I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Turku)

ODDZIAŁ IPN W RZESZOWIE

10 grudnia, Rzeszów, godz. 17.00 – II Kongres Osób Represjonowanych, Działaczy Solidarności i Kombatantów w Filharmonii Podkarpackiej im. Artura Malawskiego. Podczas spotkania odbył się wykład dr. hab. Mariusza Krzysztofińskiego z OBBH IPN w Rzeszowie, prezentacja książki [*Arcybiskup Ignacy Tokarczuk \(1918 - 2012\). Metropolita przemyski obrządku łacińskiego*](#) oraz pokaz wystawy „Wasza Solidarność – nasza wolność. Reakcje emigracji polskiej i świata na wprowadzenie stanu wojennego” opracowanej przez IPN Oddział w Lublinie wraz z Biblioteką Polską w Londynie, Europejskim Centrum Solidarności, Instytutem Józefa Piłsudskiego w Ameryce.

11 grudnia, Rzeszów, godz. 8.00 – pokaz filmu „Czarny czwartek. Janek Wiśniewski padł” w reż. Antoniego Krauzego dla uczniów Szkoły Sióstr Prezentek

12 grudnia, Jasło, godz. 10.00 – Maciej Rędziniak z OBEN IPN w Rzeszowie wygłosił wykład „Stan wojenny” dla osadzonych w Zakładzie Karnym

12 grudnia, Rzeszów, godz. 10.30 – Zenon Fajger z OBEN IPN w Rzeszowie – prelekcja „Stan wojenny” dla uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych im. gen.

Władysława Andersa

13 grudnia, Golcowa, godz. 9.00 – Maciej Rędziniak z OBEN IPN w Rzeszowie wygłosił wykład „Stan wojenny” dla uczniów Szkoły Podstawowej

13 grudnia, Rzeszów, godz. 9.00 – Zenon Fajger z OBEN IPN w Rzeszowie wygłosił prelekcję „Stan wojenny” dla uczniów Zespołu Szkół Mistrzostwa Sportowego STAL

13 grudnia, Rzeszów, godz. 12.00-14.00 – spotkanie poświęcone pamięci ofiar stanu wojennego, zorganizowane przez Region NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie, Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Rzeszowie i Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie. Podczas spotkania z osobami represjonowanymi została zaprezentowana gra edukacyjna IPN „Kolejka”, pokazane zostały zbiory Biblioteki oraz archiwaliów IPN, przeczytano fragmenty utworów Jacka Dukaja „Wroniec” i Katarzyny Ryrych „Wilczek”.

13 grudnia, Rzeszów, godz. 18.00 – delegacja Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie wzięła udział w uroczystej Mszy świętej w 38. rocznicę wprowadzenia w Polsce stanu wojennego (kościół pw. św. Wojciecha i św. Stanisława – Fara) oraz złożyła kwiaty i zapaliła znicze pod krzyżem misyjnym

3-31 grudnia, Rzeszów – prezentacja wystawy „Stan wojenny” przygotowanej przez rzeszowski Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Klubie 21. Brygady Strzelców Podhalańskich w Rzeszowie

ODDZIAŁ IPN W SZCZECINIE

[13 grudnia, Szczecin – Akcja społeczna „Zapal Światło Wolności”](#)

ODDZIAŁ IPN W WARSZAWIE

[13 grudnia, Ostrów Mazowiecka – warsztaty edukacyjne o stanie wojennym dla młodzieży](#)

ODDZIAŁ IPN WE WROCŁAWIU

11 grudnia, Wrocław, godz. 8.00 – Msza św. w kościele pw. Najświętszego Serca Jezusowego (pl. Grunwaldzki 3)

11 grudnia, Wrocław, godz. 9.15 – uroczystość złożenia kwiatów pod tablicą śp. Tadeusza Huskowskiego (Politechnika Wrocławska, bud. D-2), uroczystość złożenia kwiatów pod pomnikiem – obeliskiem poświęconym „Wszystkim

Współtwórcom, Obrońcom i Bohaterom Solidarności”, odsłonięcie tablicy pamięci Kornela Morawieckiego (Skwer Obrońców Solidarności przy ul. Norwida); uroczystość złożenia kwiatów pod tablicą śp. Tadeusza Kosteckiego – pierwszej śmiertelnej ofierze stanu wojennego na Dolnym Śląsku (Politechnika Wrocławska, bud. A-1, Wybrzeże St. Wyspiańskiego 27)

12 grudnia, Wrocław, godz. 13.00 – złożenie kwiatów pod tablicami na budynku Dozamelu (ul. Fabryczna 10)

12 grudnia, Wrocław, godz. 17.00 – koncert „Niezlomni” w Imparcie ((ul. Mazowiecka 17) – wręczenie odznaczeń „Niezlomni” i koncert młodzieży z XVII LO

13 grudnia, Wrocław – prezentacja trzeciego tomu „Encyklopedii Solidarności”

13 grudnia, Wrocław, godz. 18.30 – Msza św. w archikatedrze pw. św. Jana Chrzciciela w intencji ofiar stanu wojennego

DELEGATURA IPN W OPOLU

13 grudnia, Opole – Wieczornica w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego

Polecamy portal IPN 13grudnia81.pl

PAMIĘTAJMY O OFIARACH STANU WOJENNEGO

Aby zobaczyć odtworzyć włącz
JavaScript